

Tiềm năng cho sự phát triển thể loại truyện trinh thám ở Việt Nam hiện nay

Nguyễn Thế Bắc*

Nhận ngày 11 tháng 1 năm 2023. Chấp nhận đăng ngày 20 tháng 3 năm 2023.

Tóm tắt: Ngày nay, thể loại truyện trinh thám Việt Nam đang cho thấy những dấu hiệu phát triển trở lại và nhận được sự quan tâm của độc giả cũng như giới nghiên cứu lý luận, phê bình. Cho đến hiện nay, hầu như chưa có công trình nào nghiên cứu một cách đầy đủ, hệ thống để đánh giá về tương lai phát triển của thể loại này trong nền văn học Việt Nam hiện đại. Bằng phương pháp nghiên cứu xã hội học văn học, bài viết đánh giá một số yếu tố được coi là tiền đề thuận lợi cho sự phát triển của thể loại truyện trinh thám Việt Nam hiện nay: về nguồn đề tài, chủ đề cho truyện trinh thám; về đội ngũ tác giả; về nhu cầu của độc giả; về sự phát triển của những loại hình nghệ thuật gần gũi; về sự giao lưu hội nhập quốc tế; về sự phát triển của báo chí và sự đa dạng kênh phát hành... từ đó đi đến khẳng định truyện trinh thám Việt Nam là thể loại có tiềm năng, chiều hướng phát triển trong tương lai.

Từ khóa: Truyện trinh thám, thể loại truyện trinh thám, truyện trinh thám Việt Nam.

Phân loại ngành: Văn học

Abstract: Nowadays, the Vietnamese detective story genre is showing signs of re-development and receiving the attention of readers as well as theoretical and critical researchers. Up to now, there has been almost no research work in a complete and systematic way to evaluate the future development of this genre in modern Vietnamese literature. By the method of literary sociological research, the article evaluates a number of factors which are considered as favorable premise for the development of the current Vietnamese detective story genre, in terms of subject sources and themes for detective stories; about the team of authors; about readers' needs; on the development of close art forms; on international exchange and integration; about the development of the press and the diversity of distribution channels, etc., thereby confirming that Vietnamese detective stories are a genre with potential and development direction in the future.

Keywords: Detective stories, Genre of detective stories, Vietnamese detective stories.

Subject classification: Literature

1. Đặt vấn đề

Trong văn học viết tự cổ chí kim, chức năng giải trí luôn luôn tồn tại, chỉ có điều ở một số giai đoạn, trong nghiên cứu văn học, nó không được gọi tên. Tuy nhiên, hiện nay người ta đã thừa nhận nó, gọi tên nó một cách rõ ràng. Khi đó, một số thể loại văn học được coi là có thể mạnh thực hiện chức năng giải trí có điều kiện để phát triển, trong đó có thể loại truyện trinh thám. Vậy tương lai phát triển của thể loại này ở Việt Nam như thế nào? Cho đến hiện nay, hầu như chưa có công trình nào nghiên cứu một cách đầy đủ, hệ thống để đánh giá về vấn đề này. Trong giới hạn khuôn khổ của một bài viết, bằng phương pháp nghiên cứu xã hội học văn học - nghiên cứu văn học gắn với xã hội học liên ngành, bài viết thể hiện kết quả khảo sát, đánh giá chất liệu đời sống trong quan hệ với nguồn đề tài, chủ đề của truyện trinh thám; đội ngũ tác giả truyện trinh thám; nhu cầu của độc giả truyện trinh thám; sự phát triển của những loại hình nghệ thuật khác; sự giao lưu hội nhập quốc tế; sự phát triển của báo chí và kênh phát hành - những yếu tố được coi là tiền đề tác động đến sự phát triển của thể loại truyện trinh thám Việt Nam hiện nay.

* Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật Trung ương.
Email: thebac78@gmail.com

2. Khái lược về truyện trinh thám và tiến trình phát triển thể loại truyện trinh thám ở Việt Nam

“Truyện trinh thám” là một thuật ngữ chỉ những sáng tác văn xuôi mà nội dung và nghệ thuật của những sáng tác ấy mang tính duy lý, có kết cấu, cốt truyện và các tình tiết, nhân vật... xoay quanh sự khám phá bí mật liên quan đến vụ án để giải mã những bí mật trong vụ án, tìm ra được thủ phạm của vụ án bằng quá trình xét đoán khoa học, logic; thuyết phục người đọc bằng việc miêu tả một cách tỉ mỉ, trình bày một cách logic khoa học, duy lý và ngôn ngữ kể chuyện tạo được sự gay cấn, hồi hộp, hấp dẫn người đọc. Thể loại truyện trinh thám được hình thành ở phương Tây từ giữa thế kỷ XIX với nền móng khởi đầu là tác phẩm *Vụ giết người ở phố Morgue* của nhà văn Mỹ Edgar Poe được công bố vào năm 1841 và sau đó, thể loại này nhanh chóng phát triển mạnh ở nhiều nước như Mỹ, Scotland, Anh, Pháp với hàng loạt tác phẩm nổi tiếng như: *Bức thư bị mất cắp, Bí mật của Marie Roget* của Edgar Poe (Mỹ); *Sherlock Holmes, Cuộc điều tra màu đỏ, Bí ẩn ở thung lũng Boscombe* của Conan Doyle (Scotland); *Thảm lịch bí ẩn ở Styles, Án mạng trên sân golf, Bí mật trong chiếc vali* của Agatha Christie (Anh); *Arsene Lupin và ngôi nhà bí ẩn, Tám vụ phá án của Arsène Lupin, Arsène Lupin sa bẫy địa ngục* của Maurice Leblanc (Pháp),...

Ở Việt Nam, cuộc xâm chiếm và khai thác thuộc địa của thực dân Pháp vào cuối thế kỉ XIX đầu thế kỉ XX đã tác động và làm biến đổi sâu sắc tất cả các lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực văn hóa. Văn hóa Việt Nam dần thoát khỏi cái bóng văn hóa Trung Hoa để bắt đầu mở rộng tiếp xúc với văn hóa phương Tây, chủ yếu là văn hóa Pháp. Đặc biệt, trong sáng tác văn học, sự gặp gỡ, giao thoa Đông - Tây đã thúc đẩy sự vận động, phát triển văn học Việt Nam theo hướng hiện đại hoá, nhiều thể loại mới đã xuất hiện, trong đó có thể loại truyện trinh thám.

Do tác động của nhiều yếu tố lịch sử - xã hội, văn hoá, văn học, truyện trinh thám Việt Nam đã phải trải qua nhiều giai đoạn phát triển thăng trầm. Được khai mở và nở rộ vào giai đoạn nửa đầu thế kỷ XX, truyện trinh thám Việt Nam đã đạt được một số thành tựu nhất định với những sáng tác của Phạm Cao Cung, Thế Lữ và Bùi Huy Phồn... ở miền Bắc; Bửu Đình, Phú Đức, Biền Ngũ Nhy, Lê Hoàng Mưu, Nam Đình Nguyễn Thế Phương... ở miền Nam. Sau đó, đến nửa cuối thế kỉ XX thì có sự gián đoạn và chuyển dịch mô hình thể loại: không phát triển theo mô hình truyền thống của truyện trinh thám, mà dịch chuyển sang dạng truyện tình báo, truyện phản gián với những tác phẩm của Đặng Thanh, Phạm Thanh Đàm, Phan Văn, Hữu Mai, Nhị Hồ, Nguyễn Trường Thiên Lý, Phùng Thiên Tân, Xuân Đức, Nguyễn Đình Tú, Nguyễn Như Phong, Đắc Trung, Thái Chí Thanh, Trần Tử Văn, Nguyễn Khắc Thứ... Sang thế kỷ XXI, thể loại truyện trinh thám Việt Nam lại tiếp tục có những dấu hiệu biến chuyển mạnh mẽ, thể hiện sức sống tiềm tàng của thể loại với sáng tác của hàng loạt cây bút tiêu biểu như: Di Li, Giản Tư Hải, Nguyễn Thanh Hoàng, Kim Tam Long, Đức Anh, Nguyễn Dương Quỳnh, Hoàng Yến,...

Hiện nay, thể loại này đang có tiềm năng để tiếp tục phát triển dưới sự tác động của một số yếu tố sẽ được bài viết trình bày trong các mục tiếp theo.

3. Những yếu tố tiềm năng thúc đẩy sự phát triển thể loại truyện trinh thám ở Việt Nam hiện nay

3.1. Chất liệu đời sống cung cấp nguồn đề tài, chủ đề cho truyện trinh thám

Trước hết, bản chất của truyện trinh thám là quá trình đi tìm thủ phạm trong các vụ án và quá trình điều tra của thám tử/ người điều tra để tìm ra hung thủ, nguyên nhân, phương thức gây án. Trong khi đó, sự đa dạng, phong phú của đời sống xã hội ngày nay đã trở thành chất liệu đời sống rất phù hợp với đặc trưng thể loại, có thể trở thành những đề tài, chủ đề để các nhà văn trinh thám khai thác, viết nên những tác phẩm trinh thám vừa mang bản chất thể loại vừa mang những đặc điểm riêng của Việt Nam. Không thể phủ nhận rằng đời sống xã hội nước ta ngày càng phát triển, nhưng đi cùng với nó cũng còn không ít những bất cập, hạn chế, trong đó tình hình tội phạm còn nhiều, diễn biến ngày càng phức tạp, tinh vi. Nhiều vụ án rất ly kỳ, bí ẩn, thủ phạm thực hiện hành vi

gây án một cách tinh vi, không dễ gì đầu tranh triệt phá được, và các vụ án diễn ra ở hầu khắp các lĩnh vực đời sống. Hằng ngày, chúng ta vẫn được tiếp nhận từ các phương tiện thông tin đại chúng về những vụ giết người cướp của, bạo hành và ngược đãi trẻ em, buôn bán trái phép chất ma túy, buôn bán người, buôn bán hàng lậu qua biên giới, đòi nợ thuê,... Thậm chí còn xuất hiện rất nhiều vụ thảm sát xảy ra ở các địa phương, như: vụ án thảm sát cả gia đình một tiệm vàng ở Bắc Giang (2011), vụ con rể giết cả nhà vợ ở Tiền Giang (2014), vụ thảm sát 4 người trên lán rừng ở Nghệ An (2015), vụ thảm sát 6 người xảy ra ở Bình Phước (2015), vụ thảm sát 4 người ở Yên Bái (2015), vụ thảm sát 5 người ở Thái Nguyên (2019),... Có thể nêu thủ đoạn tinh vi và nhiều tình tiết rùng rợn trong vụ án đôi vợ chồng sát hại, đốt xác chủ nợ ở Hải Dương năm 2020 là một minh chứng về sự dã man, phức tạp của tình hình tội phạm hiện nay mà các nhà văn có thể khai thác để viết truyện trinh thám: “Vào khoảng 9h sáng 28/11/2020, anh C. rời nhà, nói với gia đình đến nhà Cao Tài Năng đòi nợ. Tại căn nhà số 126 Nguyễn Thượng Mẫn, phường Bình Hàn, thành phố Hải Dương, Năng bắt ngờ từ phía sau dùng gậy gỗ đánh liên tiếp nhiều nhất trúng đầu anh C. khiến nạn nhân chết tại chỗ [...]. Ngay trong đêm, hai vợ chồng dùng ô tô chuyển xác nạn nhân ra chôn ở bờ sông Kim Sơn, thuộc khu 9, phường Thanh Bình, thành phố Hải Dương mà Năng đã đào sẵn hố từ chiều. Để tránh người khác phát hiện, Năng ra chỗ chôn xác nạn nhân trồng cây để che dấu vết đào bới mới [...]. Tối 8/2/2021, sau nhiều tháng gây án, lo sợ bị người khác phát hiện thi thể, Năng cùng vợ mua khoảng 6,5 lít xăng, đào xác nạn nhân lên chất củi, gỗ rồi châm lửa đốt. Đốt xong, vợ chồng này bỏ tro, xương của nạn nhân vào túi nylon mang vứt nhiều nơi để phi tang” (kênh14.vn, 2021).

Nói như nhà văn trinh thám Di Li: “Tội ác ở Việt Nam ngày càng dày đặc hơn, man rợ hơn, tinh vi hơn, nhưng lại vì những lý do ngày càng trở nên giản đơn hơn. Đó là xu hướng tất yếu song hành cùng với sự phát triển của dân số, đô thị và kinh tế. Những gì tôi viết trong tiểu thuyết chỉ đơn thuần phản ánh hiện thực mà thôi” (Lê Huệ, 2013).

Nhiều vụ án điển hình với sự móc nối, câu kết của nhiều cá nhân, tổ chức để thực hiện các hành vi phạm tội một cách tinh vi nhằm qua mắt các cơ quan chức năng, nghiệp vụ xảy ra mấy năm gần đây cũng cho thấy sự phức tạp của tình hình an ninh trật tự. Chỉ riêng các đại án kinh tế, tham nhũng gần đây cũng có thể trở thành một đề tài cho các tác giả trinh thám khai khác để viết nên những tác phẩm kích thích sự khám phá của người đọc, như: vụ án Công ty Nhật Cường, vụ án Công ty Việt Á, các vụ án xảy ra ở một số bệnh viện và nhiều CDC các tỉnh/ thành phố, vụ án xảy ra tại một số đơn vị thuộc Bộ Tư lệnh Cảnh sát biển Việt Nam và Bộ Tư lệnh Bộ đội biên phòng, các vụ án liên quan đến các tập đoàn: FLC, Tân Hoàng Minh,... Tại phiên thứ 21 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực nhằm kiểm điểm, đánh giá kết quả hoạt động năm 2021 và cho ý kiến về chương trình công tác năm 2022 của Ban Chỉ đạo đã thông tin: “Trong năm 2021, cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã tăng cường kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đối với 618 đảng viên do tham nhũng, cố ý làm trái (tăng 132 đảng viên so với năm 2020). Trong năm 2021, cả nước đã khởi tố, điều tra 390 vụ án/1.011 bị can về các tội tham nhũng chức vụ. Các vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo, từ sau phiên họp thứ 19 đến nay, đã khởi tố 10 vụ án/ 40 bị can; kết thúc điều tra 15 vụ án/ 150 bị can; truy tố 16 vụ án/ 164 bị can; xét xử sơ thẩm 21 vụ án/ 179 bị cáo, xét xử phúc thẩm 13 vụ án/ 74 bị cáo” (Nguyễn Hoàng, 2022).

Chính tính chất hình sự gắn liền với những nhân vật tội phạm, nội dung và phương thức phạm tội, hậu quả gây ra... đều mang tính chất hết sức đặc biệt của các vụ án đã trở thành chất liệu đời sống phong phú, phù hợp với bản chất thể loại truyện trinh thám để các nhà văn có thể khai thác để trở thành đề tài cho sáng tác của mình. Từ đó, làm cho thể loại truyện trinh thám có nhiều tiềm năng phát triển ở nước ta trong giai đoạn hiện nay.

3.2. Về đội ngũ tác giả

Một trong những yếu tố được coi là sự thuận lợi cho xu thế phát triển thể loại truyện trinh thám ở Việt Nam đó là đam mê và khát vọng sáng tác của nhiều cây bút trẻ xuất hiện gần đây. Tạm gác lại những gì chưa làm được, chúng ta cần ghi nhận những nỗ lực, khả năng sáng tạo và khát vọng

của đội ngũ tác giả đã góp phần đưa truyện trinh thám Việt Nam phát triển với những dấu ấn riêng. Thực tế đã cho thấy những tác giả trinh thám Việt Nam đầu thế kỷ XXI đã có những đóng góp đáng kể trong việc kế thừa trinh thám trong nước ở những giai đoạn trước, kế thừa những yếu tố độc đáo trong văn học dân tộc, tiếp thu và tiếp biến những thành tựu trinh thám ở các nước trên thế giới để tạo ra những tác phẩm trinh thám thuần Việt, mang dấu ấn phong cách riêng của tác giả. Chúng ta bắt gặp một Di Li với những truyện trinh thám kinh dị đầy ma mị, đậm chất truyền kỳ trong tác phẩm *Trại Hoa Đỏ*, nhưng lại mới mẻ, hiện đại trong truyện *Câu lạc bộ số 7*. Hay một nhà văn trinh thám Giản Tư Hải đầy huyền bí gắn với văn hoá cổ xưa trong các truyện *Bí mật Chấm Pa*, *Minh Mạng mật chỉ*, *Thiên địa Hội An Nam*, nhưng lại đậm chất hiện đại trong *Ố buồm người*, *Ám mưu thay não*, hoặc đề cập đến vấn đề môi sinh, dịch bệnh mang tính thời sự nóng hổi trong truyện *Đại dịch kếp*. Rồi một gương mặt trinh thám Kim Tam Long kinh dị và ma mị trong một sê-ri “truyện trắng”: *Mặt nạ trắng*, *Án ức trắng*, *Thảm kịch trắng*. Còn nữa, một sắc thái trinh thám Đức Anh kỳ ảo, viễn tưởng trong *Tường lửa*, *Thiên thần mù sương*, nhưng lại rất hiện thực và logic trong *Đảo bạo bệnh*. Và cũng không thể không kể đến cây bút trinh thám Nguyễn Dương Quỳnh khá chặt chẽ và lớp lang về đề tài đồng tính trong *Thăm thăm mùa hè*,... Họ là thế hệ nhà văn trẻ, có khả năng tiếp cận công nghệ hiện đại, có năng lực ngoại ngữ nên dễ dàng tiếp cận cái mới, nhiều người đã tiếp thu, vận dụng và tiếp biến cả những lý thuyết sáng tác mới, hiện đại và hậu hiện đại vào trong tác phẩm của mình, làm cho sáng tác của đội ngũ nhà văn trinh thám ở Việt Nam ngày càng trở nên chuyên nghiệp.

Những minh chứng trên đã thể hiện năng lực của các nhà văn trinh thám trẻ. Họ có thể tiếp tục làm đầy đặn thêm cho mảng văn học trinh thám nước ta. Năng lực của các cây bút được xuất phát, trau dồi từ khát vọng trong nghiệp viết của họ. Họ là những nhà văn trẻ có niềm đam mê với truyện trinh thám, dám vượt qua những thử thách và khát vọng cống hiến cho nền văn học nước nhà.

Nhà văn Giản Tư Hải (sinh năm 1977, quê ở Thanh Chương - Nghệ An, học Đại học Kiến trúc Hà Nội, sống và làm việc ở Trung Quốc, nhưng lại có niềm đam mê viết truyện trinh thám) từng chia sẻ: “Với riêng tôi, văn học trinh thám là niềm đam mê, nó kỳ bí và lôi cuốn tôi mãnh liệt. Sau này, nếu viết đề tài khác như lịch sử, tình yêu hay thiếu nhi, thì tôi cũng phải lờng trong một bộ khung trinh thám mới có cảm hứng để viết” (Minh Hùng, 2022).

Tác giả Di Li (sinh năm 1978 tại Hà Nội, học Đại học Ngoại ngữ Hà Nội và Đại học Sư phạm Hà Nội, là giảng viên Trường Cao đẳng Thương mại và Du lịch Hà Nội) cũng là người thích truyện trinh thám từ nhỏ. Niềm đam mê đọc truyện trinh thám từ nhỏ đã dẫn cô đến viết truyện trinh thám, cô chia sẻ: “Từ hồi nhỏ, tôi hầu như chỉ đọc thể loại giả tưởng và trinh thám luôn chiếm một vị trí trang trọng trên giá sách của tôi. Một ngày nọ, tôi nghĩ rằng mình cũng có thể viết một cuốn như vậy và tôi bắt tay vào thử thách mới. Cứ thế, thể loại trinh thám cuốn hút tôi cho đến tận bây giờ” (Khánh Huyền, 2022); “Tôi viết trước tiên vì yêu thích đã. Tôi tin rằng người ta không thể làm tốt công việc nếu không yêu thích việc đó. Nếu bạn đến nhà tôi, sẽ thấy giăng hàng một giá sách “khủng” là bộ sưu tập tất cả những tiểu thuyết trinh thám đông tây kim cổ đã lọt vào mắt tôi. Cho đến giờ tôi vẫn có cảm giác háo hức là đi cho nhanh, làm cho mau xong việc để còn được đọc nốt cuốn trinh thám đang dang dở. Không có thể loại văn học nào tạo được cho tôi cảm xúc đó ngoài truyện trinh thám” (Lê Huệ, 2013); “Văn học trinh thám ở Việt Nam đã có từ trước năm 45 nhưng đây mới là những tác phẩm sơ khai, mang âm hưởng khai mở. Tôi thích *Vàng và máu* của Thế Lữ bởi một cảm xúc đặc biệt. Nhưng nó chưa đặc thù. Điều đó cũng dễ hiểu thôi bởi vì châu Á không phải nơi phát triển dòng văn học trinh thám. Và người phương Tây có lợi thế khi khoa học hình sự của họ phát triển hơn. Còn với riêng tôi, đây là một sở thích. Và thích đọc gì thì tôi cũng thích viết thứ đó. Hi vọng góp phần làm cho văn học Việt Nam trịn ven hơn” (Ý Dịu, 2016). Sau thành công với *Trại Hoa Đỏ*, khi giới thiệu *Câu lạc bộ số 7*, Di Li bày tỏ: “Tôi kỳ vọng nó vượt trội so với *Trại Hoa Đỏ*. Tôi không so sánh với tác phẩm, tác giả nào trên thế giới cả. Mong độc giả đón nhận nó như một bước tiến của tôi. Tôi đã đầu tư công sức trong 6 năm. Nếu *Trại Hoa Đỏ* là một sự thử nghiệm thì với *Câu lạc bộ số 7* tôi đã hình thành rõ rệt tư duy trinh thám” (Ý Dịu, 2016).

Để viết nên những tác phẩm trinh thám, hình sự, Di Li đã vượt qua không biết bao nhiêu trở ngại: “Từ một người lơ lơ không biết gì về hình sự, tội phạm, tôi đã phải tìm đọc rất nhiều tài liệu như những sinh viên Đại học An ninh và Cảnh sát. Thậm chí tôi phải tìm mua những “phao thi ruột mèo nhỏ” ở các tiệm phô-tô gần Trường Cảnh sát để tìm hiểu về những kiến thức mình cần biết. Đôi khi đọc cả 1.000 trang tài liệu chỉ để viết có 3 dòng”. “Đến bây giờ tôi có kiến thức giống như 1 bác sĩ pháp y” (VOV, 2016). Rõ ràng, với những gì nhà văn chia sẻ và bằng thực tế những sáng tác của mình, Di Li đã cho thấy sức sáng tạo, sự kiên trì, niềm đam mê và khát vọng rất lớn của cô dành cho thể loại trinh thám Việt.

Tác giả Đức Anh (sinh năm 1993 tại Kostroma - Cộng hòa Liên bang Nga, sống và làm việc tại Hà Nội) lại xác định rất rõ việc viết truyện trinh thám của mình là đến với truyện trinh thám bằng con đường thuần Việt để rèn luyện mình: “Tôi không nghĩ mình quá phù hợp với văn học trinh thám, tuy nhiên đây là cơ hội để tôi rèn giũa khả năng kể chuyện và tìm một lối nhỏ đi vào văn chương. *Tường lửa* tôi viết với ý thức muốn tạo ra một cái gì tương tự Dennis Lehane, mà không cần phải vay mượn chi tiết nào [...]. Tôi chịu ảnh hưởng lớn của một nhà văn mới mất là Carlos Ruiz Zafon, người đã tạo ra những tác phẩm trinh thám mà ngay cả những độc giả không bao giờ ưa văn học trinh thám cũng yêu thích và tán phục. Nhiều người bảo tôi viết như văn học dịch chính vì đây. Sau này nhờ các phản hồi, tôi nhận ra cần phải thuần Việt hơn. Thật may tôi cũng có vốn đọc văn học Việt không quá tệ. Đọc nhiều văn học Việt, tôi lại càng thấy con đường của tiếng Việt mới là đúng đắn” (Văn nghệ Quân đội, 2020); “Tôi lựa chọn thể loại tâm lý hồi hộp. Việt Nam rất khó có những cảnh đuổi nhau, bắn nhau âm âm như trinh thám Mỹ. Khi đã chọn được thể loại, tôi sẽ tìm các tác giả gây cảm hứng cho mình. Tôi chịu ảnh hưởng của Melinda Leigh hay Dennis Lehane. Chúng ta đã biết tới Dennis Lehane qua một số tác phẩm như *Đảo kinh hoàng* đã được chuyển thể thành phim. Ngoài ra, có một số tác phẩm khác dạy cho tôi cách đan xen thời gian trong các cảnh, ví dụ Jeffery Deaver, còn một số tác giả khác lại dạy cho tôi cách xây dựng nhân vật thám tử như là Robert Dugoni” (Nguyễn Hà, 2022).

Là người ít “tuyên ngôn nghệ thuật” khi viết truyện trinh thám, ít nói về quá trình sáng tác và những tác phẩm trinh thám của mình nhưng Kim Tam Long đã cho thấy sự “bén duyên” một cách tình cờ với truyện trinh thám và đã theo đuổi nó với mong muốn tạo được dấu ấn đậm nét trong trinh thám Việt. Bằng một series “truyện trắng” liên tiếp ra mắt bạn đọc trong một thời gian ngắn gần đây, từ năm 2018 đến nay, cứ cách một năm thì tác giả này lại cho ra đời một truyện (*Mặt nạ trắng*, 2018; *Án ức trắng*, 2020; *Thảm kịch trắng*, 2022), đồng thời, theo sự giới thiệu của Kim Tam Long thì nhà văn này đang viết truyện trinh thám kinh dị *Bí ẩn đêm trắng huyết* và sẽ ra mắt tác phẩm này với bạn đọc trong thời gian tới, đã cho thấy niềm đam mê theo đuổi thể loại truyện trinh thám của nhà văn.

Nhà văn Nguyễn Xuân Thủy (sinh năm 1977 tại Phú Thọ) là tác giả của tiểu thuyết *Sát thủ Online* - tác phẩm đoạt Giải A cuộc thi của Bộ Công an, đã được chuyển thể thành phim truyền hình dài tập cùng tên, phát sóng trên VTV3. Nguyễn Xuân Thủy tâm sự: “Tôi hay đi các nhà tù, trại giam để tìm ra những cốt truyện, ở những nơi đó tôi chứng kiến nhiều cảnh rất xót xa, nhìn những em nhỏ vị thành niên đeo cặp kính cận kể về hành động phạm tội của mình rất hồn nhiên - “Sống trong thế giới ảo, giết người ở thế giới thật”. Tôi luôn muốn tìm kiếm sự thánh thiện trong sâu thẳm của mỗi con người, dù họ là tội phạm giết người”. Nguyễn Xuân Thủy cũng là nhà văn trần trụi đào xới những hiện thực xã hội nhức nhối đang là tâm điểm chú ý của cộng đồng. Trong *Sát thủ Online* và *Có tiếng người trong gió*, thủ pháp khai thác tâm lý nhân vật được coi là điểm mạnh của tác giả. Nguyễn Xuân Thủy khẳng định: “Viết tiểu thuyết trinh thám hình sự cũng giống như việc anh phải làm “thám tử” cho chính những trang viết của mình” (VOV, 2016).

Nhà văn Nguyễn Đình Tú là tác giả của 3 tiểu thuyết hình sự trong số hơn chục đầu sách đã phát hành: *Hồ sơ một tử tù* (được chuyển thể thành 11 tập phim trong series *Cảnh sát hình sự*), *Phiên bản* (được chuyển thể thành phim nhựa *Hương Ga*) và mới đây nhất là *Cô Mặc Sầu*. Anh từng được báo chí gọi là “nhà văn của dòng tiểu thuyết tội phạm học”. Theo anh, tác phẩm trinh thám

là sự hư cấu dựa trên các nhân vật ngoài đời: “Nhà văn phải có sự sáng tạo trong tác phẩm để nhân vật ngoài đời trong truyện vừa có những nét tương đồng lại vừa có nét khác lạ. Nhà văn luôn dựa trên những nhân vật có thật để hư cấu nên những câu chuyện”; và rằng: “Tôi yêu thích các hoạt động phòng chống tội phạm nói chung, công việc phá án nói riêng, bởi nó hội tụ đủ các yếu tố thiện - ác, tốt - xấu, cao cả - thấp hèn, anh hùng, bội phản, hi, nộ, ái, ố,... của cuộc đời, xét cho cùng đó chính là những mối quan hệ cốt lõi mà muôn đời con người và văn học quan tâm. Với một nhà văn chuyên nghiệp thì mọi đề tài chỉ là cái cớ để họ cầm bút trải lòng mình về cuộc đời này thôi” (VOV, 2016).

Từ những thông tin trên, có thể thấy ngoài năng lực, phẩm chất, sự hiểu biết, trình độ ngoại ngữ, đã góp phần làm nên năng lực nhà văn, các tác giả trinh thám Việt Nam còn có những khát vọng, niềm say mê với thể loại này. Đây là một tiền đề, một yếu tố quan trọng góp phần tác động đến sự phát triển thể loại truyện trinh thám Việt Nam hiện nay.

3.3. Về nhu cầu của độc giả

Đến nay, truyện trinh thám đã có một lượng độc giả khá lớn và ngày càng gia tăng. Họ bao gồm cả bạn đọc giải trí lẫn bạn đọc làm công tác nghiên cứu, phê bình. Đây là một yếu tố rất quan trọng quyết định đến sự phát triển của thể loại. Độc giả nước ta hiện nay dường như ngày càng có thị hiếu đọc truyện trinh thám nói chung, và tất nhiên, trong đó có truyện trinh thám Việt Nam.

Bằng sự nỗ lực và phát huy năng lực bản thân, các nhà văn trinh thám trẻ Việt Nam đã biết tận dụng những lợi thế trong bối cảnh thời đại công nghệ 4.0 để đưa tác phẩm của mình đến bạn đọc một cách nhanh nhất, rộng nhất để thu hút độc giả, để tạo ra công chúng độc giả cho tác phẩm của mình. Với tâm thế bình đẳng của công chúng văn học ngày nay, truyện trinh thám lại là thể loại dễ kích thích bạn đọc trao đổi, thảo luận với nhau, và với nhà văn, về nhiều khía cạnh: từ cách xây dựng nhân vật đến những tình tiết, từ cách “đánh lừa” độc giả đến sự logic của câu chuyện, từ giọng văn và nhịp văn đến khả năng làm tăng kịch tính trong truyện và tăng sự hồi hộp, xúc cảm cho người đọc,... vì vậy, tận dụng lợi thế của sự phát triển các mạng xã hội, nhiều hội nhóm trên nền tảng công nghệ mạng xã hội có chung sở thích, có chung sự quan tâm và có nhu cầu trao đổi, thảo luận, giới thiệu về truyện trinh thám được lập nên như: trang trinh thám “<https://trangtrinhtham.wordpress.com/>” là của những người thích truyện trinh thám giới thiệu truyện trinh thám mới theo các mục rất phong phú: đọc truyện trinh thám, kho sách trinh thám, trinh thám theo nước, trinh thám theo thể loại, trinh thám theo đề tài, sách đoạt giải thưởng, tác giả, tác phẩm,... Trang trinh thám này là trang mở, vì thế nó đã trở thành một diễn đàn rộng, thu hút sự tham gia và tương tác sôi nổi của công chúng bạn đọc yêu thích thể loại này. Đặc biệt, nhóm Facebook Hội thích truyện trinh thám có gần 40 nghìn thành viên là người Việt Nam tham gia; họ trao đổi, thảo luận, giới thiệu, phê bình về truyện trinh thám. Sự tương tác giữa các thành viên trong nhóm diễn ra thường xuyên, cập nhật, rất sôi nổi. Có thể nói, họ là công chúng trung thành của truyện trinh thám nói chung và truyện trinh thám Việt Nam nói riêng. Trên diễn đàn này, ngoài việc giới thiệu những tác phẩm mà họ đã đọc, còn có sự trao đổi, phê bình về tác giả, tác phẩm,... các thành viên trong nhóm cũng chia sẻ sự quan tâm, mong muốn, sự chờ đợi,... đối với truyện trinh thám nói chung và truyện trinh thám Việt Nam nói riêng. Thông qua kênh tương tác này, các nhà văn cũng nắm bắt được nhu cầu, thị hiếu của công chúng một cách, kịp thời để có hướng đi phù hợp trong quá trình sáng tạo tác phẩm trinh thám để phục vụ công chúng, qua đó làm giàu thêm, đông thêm công chúng yêu thích tác phẩm của mình, yêu thích truyện trinh thám. Chính bạn đọc đông đảo đã tạo ra hiệu ứng, kích thích các nhà văn sáng tác nhiều hơn, cho ra đời những truyện trinh thám thuần Việt để trước hết phục vụ nhu cầu, thị hiếu của công chúng trong nước.

Không những đọc sách trinh thám điện tử qua internet, trên những mạng xã hội như Facebook, Zalo, hay những trang điện tử website, những blog,... hoặc những trao đổi, bình luận, chia sẻ trên những nền tảng công nghệ này, lượng bạn đọc tiếp cận, đọc truyện trinh thám bằng cách đọc truyền thống (đọc sách in) cũng rất đông đảo. Thông qua những trao đổi, giới thiệu truyện trinh thám của

thành viên các hội nhóm, các website, các blog,...; chúng ta thấy đông đảo độc giả yêu thích, say mê đọc truyện trinh thám bằng sách in, thậm chí có nhiều người còn thích đọc và sưu tập sách trinh thám theo chủ đề, theo tác giả, theo vùng địa lý. Gần 40 nghìn thành viên trong nhóm facebook Hội thích truyện trinh thám là gần 40 nghìn độc giả (trong nước) trung thành, yêu thích và thường xuyên đọc truyện trinh thám. Đây là số lượng không nhỏ, là một lượng công chúng lớn có nhu cầu, có đòi hỏi, có chờ đợi, có thị hiếu đọc truyện trinh thám, trong đó, họ dành nhiều tình cảm và mong đợi ở truyện trinh thám Việt Nam.

Hoạt động của các nhà sách, các nhà xuất bản hiện nay thực chất là hoạt động kinh doanh sách. Để doanh thu có lãi, họ phải nắm bắt thị trường, nắm bắt nhu cầu của bạn đọc đối với mỗi loại sách. Thậm chí, trước khi một ấn phẩm sách được xuất bản để đưa ra thị trường, công tác truyền thông, quảng cáo được thực hiện khá bài bản trên các nền tảng công nghệ số. Thông qua đó, họ nắm bắt, thống kê lượng khách hàng - độc giả để in ấn, xuất bản những loại sách nào, cuốn sách nào đáp ứng nhu cầu, thị hiếu của độc giả. Không phải ngẫu nhiên mà trong những năm gần đây, các nhà xuất bản, các nhà sách, các công ty sách đã xuất bản, đưa ra thị trường hàng trăm đầu sách trinh thám mỗi năm, trong đó có truyện trinh thám Việt Nam. Điều đó cho thấy nhu cầu của bạn đọc trong nước đối với truyện trinh thám ngày càng lớn, và cũng có nghĩa là thể loại này đang thu hút được độc giả trong nước. Như một quy luật, có cầu ắt có cung, độc giả có nhu cầu thì nhà xuất bản, nhà sách sẽ in và nhà văn sẽ sáng tác để đáp ứng nhu cầu, thị hiếu của độc giả.

Không chỉ đáp ứng nhu cầu giải trí, sách trinh thám còn thu hút sự quan tâm của bạn đọc làm nghiên cứu, phê bình. Họ là đối tượng “bạn đọc tinh tuyển”. Những năm gần đây, truyện trinh thám đã nhận được sự quan tâm ngày càng nhiều hơn của giới nghiên cứu, phê bình. Họ có nhu cầu tìm đọc truyện trinh thám nói chung, trong đó không ít người có nhu cầu đọc truyện trinh thám Việt Nam để thưởng thức và nghiên cứu, phê bình. Lượng bài viết và các hoạt động nghiên cứu, phê bình truyện trinh thám Việt Nam được đăng trên báo, tạp chí, truyền thanh, truyền hình; lượng luận văn, luận án nghiên cứu về truyện trinh thám Việt Nam ngày càng xuất hiện nhiều những năm gần đây. Không chỉ đọc, nghiên cứu tác phẩm mà nhiều nhà nghiên cứu, phê bình còn thường xuyên giao lưu, tương tác, trao đổi với các tác giả trinh thám trong nước. Thông qua đó, họ nắm chắc hơn về tác giả, tác phẩm, những thành tựu và hạn chế của thể loại này để hoạt động phê bình được tích cực hơn, hiệu quả hơn. Và như thế, những độc giả này có tác động trở lại rất mạnh mẽ đối với hoạt động sáng tác của các nhà văn trinh thám Việt Nam. Đồng thời, thông qua sự tương tác đó, các nhà văn trinh thám cũng nắm bắt được nhu cầu, thị hiếu của công chúng, những ý kiến của giới lý luận, phê bình văn học, từ đó có thể có sự điều chỉnh trong những sáng tác mới nhằm nâng cao chất lượng sáng tác, đáp ứng được nhu cầu mới của công chúng, qua đó góp phần thúc đẩy sự phát triển thể loại này trong dòng chảy văn học dân tộc.

3.4. Về sự phát triển của những loại hình nghệ thuật sân khấu, điện ảnh, truyền hình

Các loại hình nghệ thuật luôn có sự ảnh hưởng, tác động qua lại lẫn nhau. Những năm gần đây, sự phát triển của các loại hình nghệ thuật sân khấu, điện ảnh, truyền hình,... cũng có tác động không nhỏ đến thể loại truyện trinh thám ở Việt Nam, đặc biệt là sự phát triển của điện ảnh. Nhu cầu giải trí của khán giả bằng phim điện ảnh và phim truyền hình ngày càng nhiều, trong đó có nhu cầu về phim trinh thám, hình sự. Các cơ quan quản lý nhà nước về điện ảnh, truyền hình như Cục Điện ảnh thuộc Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch, Hiệp hội Điện ảnh Việt Nam cũng đặt ra mục tiêu phát triển nền công nghiệp điện ảnh nhằm vừa phát triển nền điện ảnh trong nước, vừa phát triển kinh tế dựa vào nền điện ảnh “made in” Việt Nam. Nhu cầu về kịch bản phim đã đặt ra những đòi hỏi mới đối với văn học, trong đó có đặt ra những đòi hỏi ở thể loại trinh thám: truyện trinh thám trở thành một đối tượng quan tâm, tìm kiếm của các đạo diễn để chuyển thể thành phim trinh thám, hình sự. Gần đây, một số phim cảnh sát hình sự được chuyển thể kịch bản từ những tác phẩm trinh thám hình sự; Bộ Công an cũng thường xuyên tổ chức cuộc thi sáng tác về đề tài *Vi an ninh tổ quốc và bình yên cuộc sống* thu hút được sự tham gia của nhiều nhà văn với nhiều tác phẩm, trong đó

có những tác phẩm trình thám hình sự đạt giải đã được chuyển thành thành những bộ phim truyền hình hay, hấp dẫn được khán giả. Tiểu thuyết *Sát thủ Online* của Nguyễn Xuân Thủy là tác phẩm đoạt Giải A cuộc thi, đã được chuyển thể thành phim truyền hình dài tập cùng tên, phát sóng trên VTV3. Đặc biệt, tiểu thuyết trình thám *Trại hoa đỏ* của Di Li đã được đạo diễn Victo Vũ chuyển thể và dựng thành phim truyền hình cùng tên bởi K+, dài 8 tập, bắt đầu lên sóng độc quyền trên kênh K+ trong năm 2022; tiểu thuyết trình thám *Câu lạc bộ số 7* của nhà văn Di Li mới được tái bản lần 3 và cũng đã được K+ mua bản quyền để dựng thành phim, dự kiến sản phẩm phim *Câu lạc bộ số 7* sẽ lên sóng vào mùa hè năm 2023. Thậm chí, tác giả Di Li còn được đặt hàng viết tiểu thuyết trình thám *Hầm tuyết* và cô cũng đã bán xong bản quyền ngay từ khi viết chương đầu tiên để chuyển thể và dựng thành phim,... Đó là những minh chứng cho thấy sự phát triển của ngành công nghiệp văn hoá nói chung, công nghiệp điện ảnh nói riêng đã có tác động trực tiếp thúc đẩy sự phát triển của thể loại truyện trình thám ở nước ta.

Ở thời đại phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, khoa học kỹ thuật, giao lưu và hội nhập quốc tế ngày nay, ngành công nghiệp văn hoá được quan tâm và đầu tư phát triển để góp phần quan trọng vào việc xây dựng đời sống văn hoá, kinh tế, xã hội, đáp ứng nhu cầu đời sống văn hoá, tinh thần của nhân dân. Trong xây dựng và phát triển ngành công nghiệp văn hoá, các loại hình nghệ thuật có xu hướng liên kết chặt chẽ, góp phần thúc đẩy nhau cùng phát triển. Nhiều sản phẩm văn hoá được xây dựng trên cơ sở kết hợp sáng tạo nhiều loại hình nghệ thuật như điện ảnh, âm nhạc, mỹ thuật, hội hoạ, văn học,... Do đó, sự phát triển của công nghiệp văn hoá giải trí đã trở thành tiền đề, động lực phát triển của thể loại truyện trình thám - một loại hình văn học có chức năng thể mạnh là giải trí, để thể loại này tham gia vào chuỗi sản xuất, cung ứng sản phẩm công nghiệp văn hoá giải trí, góp phần phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của đất nước. Đón bắt cơ hội này, một số nhà văn trình thám đã liên kết với một số cá nhân, tổ chức, đơn vị để viết, phát hành, đưa tác phẩm trình thám của mình vào quá trình sản xuất, cung ứng đó; thậm chí nhận đặt hàng tác phẩm trình thám để cung cấp cho các đối tác sản xuất sản phẩm công nghiệp văn hoá là những bộ phim trình thám, hình sự. Sự liên kết giữa nhà văn trình thám Di Li và những bản hợp đồng với các nhà sách, các đơn vị in, phát hành truyện trình thám, với các nhà làm phim, với đơn vị sản xuất phim về bản quyền tác phẩm trình thám để tạo ra những bộ phim trình thám, hình sự ăn khách, hấp dẫn người đọc, người xem,... như đã nêu trên là những ví dụ tiêu biểu về tiềm năng và chiều hướng phát triển của thể loại truyện trình thám Việt Nam.

3.5. Về sự giao lưu hội nhập quốc tế

Sự ra đời truyện trình thám Việt Nam đầu thế kỷ XX, về bản chất, là kết quả của sự tiếp xúc, giao lưu, tiếp thu và tiếp biến văn hoá, văn học trình thám phương Tây kết hợp với sự phát huy truyền thống văn hoá, văn học phương Đông và truyền thống văn hoá, văn học trong nước. Cái nổi của thể loại trình thám hiện đại là từ phương Tây, xuất hiện và trở thành trào lưu văn học trước khi nó ra đời ở nước ta hàng thế kỷ. Nhờ có truyện trình thám của các nước từ thế kỷ XIX mới có truyện trình thám Việt Nam ở đầu thế kỷ XX. Như thế, sự ra đời truyện trình thám Việt Nam là kết quả của sự giao lưu, tiếp xúc văn hoá, văn học phương Tây.

Ngày nay, thể loại truyện trình thám vẫn đang phát triển ở phương Tây như Anh, Mỹ, Pháp và các nước châu Á như Nhật, Trung Quốc,... Trong bối cảnh hội nhập hiện nay, nhiều truyện trình thám kinh điển nước ngoài trước đây có điều kiện thuận lợi để được in, tái bản ở nước ta, và đặc biệt là nhiều tác phẩm trình thám mới của các tác giả đương đại ra đời, được in ấn và quảng bá mạnh mẽ ở Việt Nam. Bối cảnh hội nhập là điều kiện rất thuận lợi để các nhà văn Việt Nam một lần nữa được trao đổi, kế thừa, tiếp thu và tiếp biến những tinh hoa văn học trình thám hiện đại của các nước để viết nên những tác phẩm trình thám vừa hiện đại vừa mang bản sắc Việt Nam. Đồng thời, không khí “nhộn nhịp” của truyện trình thám các nước đã tạo được hiệu ứng, sức tác động mạnh mẽ, tạo cảm hứng và khơi dậy khát vọng sáng tạo cho các nhà văn trình thám Việt Nam: mong muốn sáng tạo được những tác phẩm trình thám hay, vừa để khẳng định sự đóng góp của thể

loại vào tiến trình phát triển của văn học nước nhà, vừa để tạo ra các tác phẩm trình thám Việt Nam đủ sức vươn ra ngoài lãnh thổ để hoà nhập vào nền văn học trình thám thế giới. Cho dù chưa biết khi nào chúng ta mới sáng tạo được những tác phẩm trình thám đủ giá trị để sánh vai, hoà cùng dòng truyện trình thám thế giới, nhưng những mong muốn, khát vọng của các nhà văn trình thám Việt Nam là cần thiết, là tiền đề cho một thể loại văn học phát triển.

Có thể nói, hiện nay, với tinh thần đổi mới và hội nhập, một mặt, chúng ta đã hội nhập với văn học thế giới; mặt khác, chúng ta có điều kiện thuận lợi trong việc nghiên cứu, dịch thuật, tiếp thu, vận dụng các lý thuyết nước ngoài vào Việt Nam. So với những thời kì trước, chúng ta có cơ hội để tiếp xúc, tiếp thu đầy đủ hơn, hệ thống hơn các lý thuyết văn học nước ngoài, nhất là các lý thuyết ở các nước Âu - Mỹ hiện đại, tạo nên sự phong phú, đa dạng cho hệ thống lý thuyết văn học, nghệ thuật ở Việt Nam. Trong khi đó, đội ngũ sáng tác truyện trình thám hiện nay có khả năng ngoại ngữ, có tư duy hiện đại nên họ ngày càng chuyên nghiệp trong sáng tác, họ biết tiếp nhận những lý thuyết và vận dụng nó vào trong quá trình sáng tác của mình. Chính những lý thuyết sáng tác hiện đại, hậu hiện đại đã cho phép các nhà văn trình thám Việt Nam có những cách lý giải vấn đề mới mẻ, hiện đại, phi truyền thống mà vẫn thuyết phục, vẫn hấp dẫn được bạn đọc ngày nay. Và chính sự tiếp thu này có thể sẽ giúp cho truyện trình thám Việt Nam vừa mang bản sắc dân tộc vừa hiện đại, góp phần hiện đại hoá văn học nước nhà, đồng thời đưa truyện trình thám Việt Nam từng bước hoà nhập vào dòng chảy của văn học trình thám thế giới.

3.6. Về sự phát triển của báo chí và sự đa dạng kênh phát hành

Sự phát triển của báo chí, truyền thông có sức tác động mạnh mẽ đối với đời sống xã hội nói chung và đối với văn học nói riêng, trong đó có truyện trình thám. Những phản ánh cập nhật của báo chí về các vụ án có thể là một nguồn thông tin hữu ích để các nhà văn hình thành ý tưởng viết truyện trình thám của mình. Ngoài ra, phản ánh của báo chí về các sự kiện ra mắt sách trình thám, hay các cuộc tọa đàm, hội thảo về truyện trình thám diễn ra trong thời gian vừa qua đã tạo sự chú ý nhiều hơn của công chúng đến thể loại này. Tác phẩm truyện trình thám và những bài lý luận, phê bình về thể loại truyện trình thám nói chung, truyện trình thám Việt Nam nói riêng được giới thiệu, được in trên báo, tạp chí là nguồn cổ vũ, khích lệ các nhà văn Việt Nam viết truyện trình thám.

Tác phẩm văn học nói chung, truyện trình thám nói riêng, và đương nhiên có cả truyện trình thám Việt Nam, chưa bao giờ có kênh phát hành đa dạng như hiện nay. Ngoài những kênh in ấn và phát hành truyền thống (sách giấy), các nhà văn truyện trình thám Việt Nam đã biết sử dụng các nền tảng công nghệ để phát hành những tác phẩm của mình, khiến những truyện trình thám Việt Nam đến với bạn đọc một cách nhanh chóng, rộng rãi và phần nào tạo được “hiệu ứng” tiếp nhận của bạn đọc: những tác phẩm trình thám Việt Nam được số hoá, được xuất bản thành sách điện tử (ebook), được phát hành trên các trang mạng xã hội như Facebook, Zalo, Tiktok, hay trên các trang web (website) khá phổ biến. Nhờ những hình thức phát hành hiện đại này, nhiều kênh phát hành còn có khả năng cho phép bạn đọc và nhà văn tương tác trực tiếp với nhau; bạn đọc có thể trao đổi, góp ý với nhà văn về nội dung và nghệ thuật tác phẩm, giúp nhà văn cập nhật được nhu cầu, thị hiếu thẩm mỹ của công chúng để có thể điều chỉnh cách viết sao cho phù hợp với thị hiếu công chúng, làm cho tác phẩm hay hơn, hấp dẫn hơn; cho phép bạn đọc có thể tham gia đồng sáng tạo vào tác phẩm; cho phép tác phẩm được “đẩy” vào những tài khoản công nghệ để tăng lượng bạn đọc, để giới thiệu và kích thích bạn đọc tiếp nhận tác phẩm truyện trình thám... Đây cũng là một nhân tố quan trọng thúc đẩy sự phát triển của văn học nói chung, nhất là đối với thể loại truyện trình thám nói riêng.

4. Kết luận

Có thể thấy rằng, thể loại truyện trình thám Việt Nam có nhiều điều kiện thuận lợi cho sự phát triển hơn trong thời gian tới. Sự đa dạng, phong phú của chất liệu đời sống phù hợp cho thể loại khai thác đề tài, lựa chọn chủ đề; năng lực và đam mê của đội ngũ tác giả truyện trình thám Việt Nam và nhu cầu của công chúng; sự phát triển của các loại hình nghệ thuật gần gũi; bối cảnh giao lưu,

hội nhập và sự đa dạng kênh phát hành, báo chí, truyền thông... tất cả đã trở thành những yếu tố quan trọng giúp thúc đẩy thể loại truyện trinh thám Việt Nam phát triển. Chúng ta có hoàn toàn cơ sở để lạc quan và tin tưởng rằng, nếu biết phát huy những điều kiện thuận lợi trên thì chắc chắn thể loại truyện trinh thám Việt Nam sẽ có nhiều tiềm năng và xu hướng phát triển mạnh mẽ trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

Kenh14.vn (21/12/2021). *Nhìn lại những vụ án rúng động năm 2021: từ giết người đót xác man rợ ở Hải Dương đến vụ án thương tâm của bé gái 5 tuổi ở Vũng Tàu*. <https://kenh14.vn/nhin-lai-nhung-vu-an-rung-dong-nam-2021-tu-giet-nguoi-dot-xac-man-ro-o-hai-duong-den-vu-an-thuong-tam-cua-be-gai-5-tuoi-o-vung-tau-20211218224255299.chn>

Khánh Huyền (31/5/2022). *Di Li - nữ văn sĩ đam mê viết truyện trinh thám*. Quân đội nhân dân. <https://www.qdnd.vn/van-hoa/van-hoc-nghe-thuat/di-li-nu-van-si-dam-me-viet-truyen-trinh-tham-696004>

Lê Huệ (21/8/2013). *Nhà văn Di Li: “Hành tung của tôi nhuộm màu trinh thám”*. VOV.vn. <https://vov.vn/van-hoa/van-hoc/nha-van-di-li-hanh-tung-cua-toi-nhuom-mau-trinh-tham-276939.vov>

Minh Hùng (15/7/2022). *Những tác giả trinh thám Việt nổi bật*. Báo mới. <https://baomoi.com/nhung-tac-gia-trinh-tham-viet-noi-bat/c/43173323.epi>

Nguyễn Chiến (2001). Bản chất tội ác và sự hình thành văn học trinh thám. *Văn học ngược ngoài*. Số 1.

Nguyễn Hà (1/6/2022). *Tác giả Đức Anh: “Tôi tìm hiểu kỹ xem người Việt muốn gì?”*. Tiếng nói Việt Nam. <http://baotnvn.vn/tin-tuc/Nghe-si/17194/Tac-gia-Duc-Anh-Toi-tim-hieu-ky-xem-nguoi-Viet-muon-gi?>

Nguyễn Hường (28/1/2022). *10 vụ án trọng điểm trong năm 2022, điển hình vụ Việt Á*. Người Lao động. <https://nld.com.vn/phap-luat/10-vu-an-trong-diem-trong-nam-2022-dien-hinh-vu-viet-a-20220128095944026.htm>

Nguyễn Văn Dân. (2004). *Phương pháp nghiên cứu văn học*. Nxb. Khoa học xã hội.

Tzvetan Todorov. (2014). *Thi pháp văn xuôi*. Đặng Anh Đào, Lê Hồng Sâm - dịch. Nxb. Đại học Sư phạm.

Văn nghệ quân đội (10/8/2020). Tác giả trinh thám Đức Anh: Như thế nghĩa là tôi đã chào sân thành công rồi! <http://nguoilambaohungyen.vn/vi/news/goc-nha-bao-tre/tac-gia-trinh-tham-duc-anh-nhu-the-nghia-la-toi-da-chao-san-thanh-cong-roi-1255.html>

VOV (22/4/2016). 3 tác giả truyện hình sự, trinh thám nặng lòng với công chúng. VOV.vn <https://vov.vn/van-hoa-giai-tri/3-tac-gia-truyen-hinh-su-trinh-tham-nang-long-voi-cong-chung-502867.vov>

Vũ Đức Phúc. (1981). *Truyện trinh thám*. *Văn học*. Số 6.

Ý Dịu (19/1/2016). *Nhà văn Di Li: Viết trinh thám vì thích đọc trinh thám*. VTV.vn. <https://vtv.vn/van-hoa-giai-tri/nha-van-di-li-viet-trinh-tham-vi-thich-doc-trinh-tham-20160303235354862.htm>